

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 29.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst avsluttur í prísinum.

Leygardagin 16. juli 1938.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

12. árg.

Velkommen!

Den færøske Arbejder- og Fiskerbefolkning har, hvad angaar Organisationslivet, indtil for kun nogle faa Aar tilbage de fleste Steder sovet sin Tornerosesovn.

I de større Bygder har Arbejderne dog nu — og senere ogsaa Fiskepigerne dannet deres Arbejderforeninger. Men skønt de ved Hjælp af Arbejdersammenslutningerne har opnaaet en Del med Hensyn til fastere og bedre Lønningsformer, staa de i Sammenligning med, hvad Arbejderklassen har opnaaet i det øvrige Kongerige og andre Steder i Norden, langt tilbage og har et stort Organisationsarbejde at gøre og meget at indvinde, førend det kan siges om den færøske Arbejderklasse, at den har tilkæmpet sig en i Rettigheder og materielle og kulturelle Fordele jævnbyrdig Stilling med, hvad der er Tilfælde for de danske Arbejder-kammeraters Vedkommende.

Der har igennem mange Aar af enkelte indenfor de færøske Arbejderes og Fiskeres Organisationer været slaaet til Lyd for at indlede et nærmere Samarbejde med de i Organisationslivet saa stærkt sammenfærdede danske Arbejdere.

Men det har, væsentligst hidrørende fra den hede selvstyrske og sambandske Strid, iblandt en Del af Arbejderne ligesom en vis national Banghed gældende overfor dette Samarbejde. Og af Frygt for den fremtrængende Socialisme har Føerne inden for baade Selvstyre og Samband ikke forsomt at gøre deres til at opretholde denne overfølsomme og misforstaaede nationale Reservation og Banghed overfor de danske Kammerater. Med Undtagelse af enkelte Henvendelser om Strejkehjælp er der hidtil som en Følge heraf ikke blevet til noget med en fagforeningsmæssig Tilslutning til eller paa anden Maade nærmere fastlagt Samarbejde med

Arbejderorganisationerne i Danmark.

Denne nationale Misforstaaelse er nu imidlertid ved at tabe Terrain indenfor Flertallet af Arbejderne og Fiskerne paa Færøerne. Man er ved at faa Øjnene op for, at Arbejderklassens økonomiske og kulturelle Interesser rækker udover eventuelle nationale Skillelinjer. Og man har efterhaanden indset, at ingen som just Arbejderklassen i Danmark har Forudsætning for at kunne stille sig ikke blot forstaaende, men ogsaa bevidst støttende over for alle heretigede nationale Krav og Ønsker. Med andre Ord: den politisk kunstigt opretholdte Skillemur mellem de danske og de færøske Arbejdere er ved at smuldre hen til Fordel for et friere, friskere og almennekeligere eller om man vil: for et socialere materiel—kulturelt politisk Syn paa Forholdene.

Og man har fra færøsk Side gjort det første bevidste Skridt for at gøre Alvor af Tanken om et fagforeningsmæssigt og arbejderorganisatorisk Samarbejde med de danske Arbejderkammerater. Disse har heller ikke unddraget sig dette Samarbejde, men saa godt som omgaaende demonstreret deres gode Vilje ved at vedtage at sende deres Formand Hr. Folketingsmand Chr. Jensen op til Færøerne for at forhandle med Arbejderne og undersøge Forholdene og Mulighederne for et effektivt Samarbejde med Arbejderorganisationerne her.

Hr. Folketingsmanden er nu undervejs med »Tjaldur« til Færøerne. Han kommer som vor sande Ven, besjælet af at gøre sit bedste til Gavn for den haardt økonomisk ramte Arbejder- og Fiskerbefolkning paa Færøerne.

Vi byder denne gæve Repræsentant for den dansk Arbejderklasse at være

**hjertelig velkommen
til Færøerne.**

Staunings ferð til Føroya varð av ongum hesa ferð.

I fyrradagin gingu tíðindini í Havnini, um at Staunings Føroyaferð var avlýst á hesum sinni vegna sjúku. Hann var lagstur av influensu, segðist. Men kortini segði danska radioin frá kl. 6 um kvöldið, at hann skuldi fara við »Tjaldur« sama kvöldið.

I gjár fekk antið telegram, ið greitt sigur frá, at Stauning ikki kemur við »Tjaldur«, men sigur tað einki um, hvørvið ferðin bert er útsett ella hon er heilt avlýst. Telegrammið var soljóðandi:

»Det meddeles herved, at Statsministeren paa Grund af Sygdom har maattet opgive sit Besøg paa Færøerne i Dagene 17.—21. Juli —38. Statsrevisorernes planlagte Besøg paa forskellige Bygder gennemføres som planlagt.«

Vi skal overvinde Vanskelighederne.

Vit søgdu í síðsta blaði greiðliga frá arbeiðara- og bóndastevnu í Odense, har yvir 70.000 luttakarar vóru samankomin. Á hesi stevnu talaðu millum aðrar statsministararnir fyri Noreg, Svíaríki og Danmark. Vit prenta her taluna ið Stauning helt:

Ved denne Tid for 67 Aar siden lagdes Grunden til den socialdemokratiske Presse og det socialdemokratiske Parti. Uden Afbyrdelse har Presse og Parti bestaaet i mange Aar. Igennem haarde Kampe har dette Parti ført den danske Arbejderklasse frem til Frihed og Borgerret i det danske Samfund, og igennem en lang Periode var Kampen fælles for Bønder og Arbejdere, som ogsaa Sejrene var fælles Sejre for de Befolkningslag, der stræbte efter Frihed, social Retfærdighed og Folkestyre.

Digteren Hostrups Ord om Bonden, som blev frigjort, har ogsaa Gyldighed for de danske Arbejdere, der er Sønnen af den Bondestand, som for 150 Aar siden blev frigjort for Lænkerne.

Digteren siger:

»Han som dybt sig maatte nej
i den tunge Trællestand

gaar som Konge paa sit Eje
staa som Borger i sit Land.«

Naar vi i Dag ser dette Stævne, det første Landstævne, med Deltagere fra hele Landet, med Haandens og Aandens Arbejdere, med Smaabønder og Haandværkere, med Nordens Statsministre som Budbringere til det danske Socialdemokrati, saa føler vi alle, at det store ørsket, at Trællene er blevet Borgere i et frit Land, at Landet fra Enevælde og Godejerstyre er gaaet frem til Folkestyre. Det Land, hvis Skønhed og Rigdom var forbeholdt en lille Overklasse, er nu Folkets Danmark. Vi vil elske og bevare dette Land. Vi vil føre Folket opad i Kultur, og vi vil, som Hostrup videre skrev:

»— staa for den fælles Frihed
og Ret som en fuldtro Vagt.«

Det er i en bevæget, en urolig Tid vi mødes, tunge Uvejrskyer trækker over Verden. Frihed og Folkestyre trænger til den fuldtro Vagt, baade her og i alle Lande, hvor Demokrati og Parlamentarisme raader.

Der er derfor Grund til at kalde til Samling og særlig Grund for den yngre Slægt til at være paa Vagt.

Bondestanden har gennemført

det store økonomiske Frigørelsesarbejde ved Samling om Kooperationen. Andelsmejerierne, Andelsslagterierne, Fælles-Indkøbene af Foderstoffer og Maskiner og meget andet er praktisk Socialisme, selv om Bondestandens politiske Ledere ikke vil anerkende denne Sandhed.

Arbejderklassen har bygget sine Organisationer op, har samlet nærværd Halvdelen af Landets Vælgere om sit politiske Program, har hævet Arbejderne økonomisk og aandeligt og har skaffet Landets Smaafolk politiske og sociale Rettigheder, som var ukendte i den graa Fortid.

Vi har omformet det gamle Samfund ved Stemmesedlens og Organisationens Magt, og Ungdommen skal fortsætte dette Størværk. Der er vel Unge, som ikke forstaaer, hvad der er sket, thi de har ikke kendt det gamle Samfund, hvor 1100 Godejere havde den politiske Magt. De tror maaske, at de Gode, der nu staa til Raadighed, er sikrere for Tid og Evighed — men i saa Fald tager de fejl.

Se vor Tids Sociallovgivning, Skolevæsen, Hospitaler, Alderdomshjem, Børnehjem, Biblioteker, Parker, Sportspladser og Boligforhold. Og se ind i Arbejdernes Liv og drag Sammenligning med den Tid, da Arbejdernes Rejsning begyndte. 12—15 Timers Arbejdsdagen er blevet til 8-Timersdagen. Lovbæalet 14 Dages aarlig Ferie er gennemført. Fabrikloven beskytter Liv og Sundhed, Børnearbejdet er forbudt, og Lønnen er hævet saaledes at menneskelige Kaar er sikret dem, der er saa lykkelige at have Arbejde.

Invaliderne, de Gamle, de Blinde, de Dovstumme, de Syge og de Arbejdsløse — alle har de faaet Rettigheder, som var ukendte, da Fortidens Fattighus var sidste Udvej for alle, som rantes af Livets Ulykker.

Dette Kæmpeværk, som er Frugten af Troskab, Sammenhold og Oplysning, det kan hurtigt nedbrydes, hvis Vagten svigter. Det vil være værst for Ungdommen og for de følgende Slægtled, og derfor maa Nutidens Ungdom vide, at det er Resultatet af to Menneskealdres Ofre, som i Form af store Værdier overdrages den, men alt kan tabes, hvis Sammenholdet svigter.

En reaktionær Presse angriber daglig de sociale Love. — Dr. Krøg paastaar, at Udgifterne er uoverkommelige. Madsen-Mygdal præsenterer den rustne Nedskeringskniv, og Millionæ-